

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 fr. o. 6.
Félévre 6 „ „ „ „
Évnyegyedre 3 „ „ „ „
Egy hóra 1 „ „ „ „

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstejn és Voglernél (Woll-
zeile 9. szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyitléri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett
a szerkesztőséghez czimzendők.
Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezeltek.

Eredeti távsürgöny.

Feladatolt Sz. Udvarhelyt jan. 11-kén este 8 óra — p.
Érkezett Kolozsvárra jan. 11-kén este 4 óra 5 p.

Ma, képviselőink gróf Bethlen János és Szolga Miklós tiszteletére nagyszerű ovációk történtek. Ismétli megválasztásuk bizonyos.

A balközép vezérferfiainak legközelebbi nyilatkozatai.

II.

(S.) Ghiczy Kálmán komáromi választóhoz tartott beszéde egy modorára, mint tartalmára nézve lényegesen különbözik Tiszta Kálmán sokat emlegetett geszti manifestumától, tanuságul azon teljes és tökéletes „egyértésnek“, mely a balközép vezeterei között létezik, azon napvilágosított tájékoztatóknak, mely mutatja mennyire vannak tisztában egymás között, — főleg pedig jelölül annak: mikép lehetetlen el nem ismerni a Deák-párt működésének üdvös eredményeit, mihelyt azokat valaki higgadtabb kedélyvel, elfogulatlanabb szemmel vizsgálja.

Nagyobbszerű emlékoszlopot bizonyára a Deák-párt maga nem emelhetne önmagának, mint a minőt Ghiczy emel számára, midőn mindjárt beszéde elején maga elősorolja mindazon csapásokat, melyeket az 1865/8-ki törvényhozás többsége a hazáról elhárított, mind pedig azokat az örvendős vívmányokat, melyeket létesített.

„Midőn három évvel ezelőtt először volt szerencsém önök előtt azon kérésrel felszólalni — mond Ghiczy — hogy ha politikai nézetemet helyeslik, országgyűlési képviselőjüket megválasztásánál bizalmukkal tiszteljenek meg: akkor még az 1848/9 dik esztendői szabadságharc szerencsétlen kimeneteléből merített hadi foglalás és állítólagos jogvesztés ürügyére alapított abszolút hatalom ölemsúlyal nehezede a hazára. Magyarországnak uralkodója igen, de sem alkotmánya, sem törvényes királya, sem törvényhozása nem volt, sőt Magyarország, mint ország, nem is létezett; mert önkényesen kizsákmányolható egyszerű tartomány volt az egyezsége osztrák császárságnak, társországaink (?) Erdély és Horvátország elszakítása fölött, s a fondorkodás legkárhatosabb eszközeivel felingerelve, ugyan annyi ellenünk irányzott erődei voltak ellenségeinknek. Idegen hatalom vetette kitérszése szerint megállapított költségvetés alapján az ország polgárait az adót, a sajtó le volt bíncselve, a törvényhatóságokban, megyékben, városokban idegenek, vagy a törvénytelen hatalom szolgáló bitorlották az önkormányzati jogot; általános pangás, téltenség uralkodott a társadalom, ipar s kereskedés terén.

Most, három év elteltével, törvényesen koronázott király ül Magyarország királyi székén; Magyarországnak alkotmánya van, felelős miniszteriuma vezeti kormányzatát, országgyűlése alkotja a törvényeket, Magyarország nem tartomány többé az osztrák császárságnak, a kibékült Horvátország, a Magyarországgal egyesült Erdély viszálytalan a magyar birodalom kapcsolatába, az országgyűlés állapítja meg az ország költségvetését és szavazza meg évről évre az adót; a sajtó a törvény oltalma alatt áll, szabadon választott törvényes tisztviselők, és képviselőtestületek igazgatják a törvényhatóságokat, haladás, élénkebb mozgalom tapasztalható az ország számos vidékein, a társulatok s ipar és kereskedés térein.

És mégis, e szerinte is „nagy és sokban előnyös átalakulás“ dacára a balközép élén vezérekedtek.

Igyekszik azonban, igyekeznie is kell igazolni a maga által elősorolt előzményekből különben ki nem magyarázható magatartását. Azt csak nem mondhatja a balközép tisztelt vezetere: átlátom s el is ismerem, hogy minden jól megy, csak azt nem szeretem, miért nem ülök én a képviselőház elnöki székében, avagy azon vörös bársonyos támlányok egyikében.

Hanem azt ép oly kevés bizonyította be, mikép azon esetben, ha ama támlásszékek egyikében ülne, mindazon „előnyös

ket“, melyeket a baloldal egyszerűbb padjairól „kivívni segített“, megsokszorozni, vagy a tökély magasabb fokára emelni bírta volna; — hogy azokat a „jelentékeny hiányokat“, melyeket a többség művében észlel, meggátolni, vagy legalább a lehetőségig enyhíteni tudta volna.

Jelesen adósunk maradt G. úr annak bebizonyításával, hogy ha a lefolyt országgyűlés alatt a tisztelt balközép képezte volna a többséget, s ennek vezérferfiak ülnek a miniszteri tanácsban, sikerült volna kimutatnia, hogy a közös ügyeket közös miniszterium nélkül, a magyar-osztrák birodalom szükségkép egységes diplomaiatit ügyeit két külügyminiszterrel jobban és célszerűbben kezelhetni; — hogy a tiszt. balközép a kormányrúddal kezében a közterheket azonnal megkönnyíteni, avagy Magyarország adóképeségét egyetlen varázsszóval Angliával egy sorba bírta volna emelni; — hogy Horvátország, Erdély és Fiume visszacsatolásának ügyét kevesebb türelemmel és tapintattal gyorsabban eredményhez tudta volna vezetni; hogy Bismarckot és Bratianót egyetlen taglejtéssel, szemöldökének egyetlen mozdulatával elnémítandotta stb.

Meglehet, hogy a külföld kevesebb belátással bír, mint a balközép t. vezérferfiak, hanem aztán egészen másképp is ítéli meg a magyarországi állapotokat.

A „Times“ következőleg ír: „Kétségtelen, hogy Franciaország időről időre igyekezett Ausztriát tervei támogatására megnyerni, de a diplomaiatit duzzogástól a háborúig még nagy a távolság, és Ausztria ez időt jobban felhasználta, inkább saját belviszonyainak rendezésén, semmint bosztervek kovácslásán fáradozván. A császárnak volt alkalmja ösztönösét bebizonyítani, midőn a püspököknek a concordatumot eltörölő törvényjavaslat szentesítés ellenző kérvényét elvetette. Mennyire érezték e csapás súlyát Rómában, bizonyítja a pápákövetkezett allocutiója. A concordatum eltörlésénél sokkal fontosabb volt a kiegyezés Magyarországgal, s a differentiak legvégső maradéka akkor lön elhárítva, midőn a császár és Beust úr fáradozásainak sikerült rábírni a horvátokat, hogy üléseiket a magyar országgyűlésen ismét elfoglalják. Ez utóbbi gyűlés azóta egy munkás és eredményűs ülésnek után feloszlatott és az osztrák-magyar monarchia bölcs politika és tapintatos törvényhozás által régi rangját, mely őt, mint Európa egyik legnagyobb hatalmasságát megilleti, ismét elfoglalta.“

A „Times“ abban a meggyőződésben él, hogy a legközelebbi választások alkalmával a Deák-párt győzni fog.

Hasonló, kedvező értelemben nyilatkozott Motley úr, az észak-amerikai unio volt követe Bécsben, egy előterjesztésben, melyet Európa helyzete felett tartott, ezt mondván a többek között:

„A mostani osztrák kormány eltalálta a helyes utat, hogy az őt környező nagy nehézségekből kibontakozhassék, s a császári iv már most a német és magyar elem két oszlopán nyugszik, melyektől a kancellár a legszállárabb támogatást várja. A régi Reichsrath legjelesebb vezércapitánsaiból többen beléptek a birod. nyugati felének miniszteriumába. Még nevezetesebb a concordatum eltörlése s az iskola és házasság felszabadítása a kath. és más hitvallású papság egyeduralma alól. A mult deczemberi törvény minden vélemény számára teljes szabadságot biztosít, szabadá teszi a sajtót a hitet, a házasságot, az iskolát. Igazságosabb, felvilágosodottabb s előrehaladottabb törvényhozást New-Yorkban, Ohioan, Massachusettsben, vagy a köztársaság bármely részében sem követelhetni. Az emberi haladás ügye általában előmozdítottik áltál, a mit most Ausztriában megkísérlelek.“

Igy ítél az alkotmányos Anglia, sőt a világ legnagyobb lapja, s a legszabadabb állam egyik legkitűnőbb államférfia, a mi állapotainkról.

Hogy ezek szabadelvűség dolgában eléggé illetékes bírák, azt hisszük a balközép sem fogja tagadhatni.

Aranyosmelléki unicumok.

Nem csak a régészeti, könyv- és műtárukak, a politikai művészetnek is megvan a maga unicumai. Ezekből leszünk szerencsések egy párt az olvasó közönségnek bemutítani. A tordai balol

dal amaz epochalis napon (január 3 kán) maga szolgáltatva nekünk a nemökben egyetlen adatokat, s mi, nem oly önzök, mint ők, a kik azt is egészben magoknak tulajdonítják, a mi voltaképpen nem volt (??) kirekesztőleg sajátjuk, átadjuk a nyilvánosságának.

Ha nem ferditnek, nem gyanúsítanak, nem tagadnak közlönyeit, ha nem hozzák kétségbe levelezői hiteltünk, mely mellett meg nem czáfolható tanubizonyosságokat tudunk felmutatni, nem szoltunk volna egy árva szót sem többé, s hagytuk volna őket, mintán a teremből ugyszólva kinyelveltek, képzelt diadalzeretükben, faklyáik fényénél, üntelt szónoklataik melegénél, s habzó poharaink mámoránál, előre élvezni a magasfios bazafi kéjt, hogy ők lettek a jobboldaliak által álnokul elárult, sőt el is adott haza (???) mentő hőseivé felavatva.

Ismerve néplünk poéticus bajlamait, mely előbb épít üres elérhetlen ábrándokra, mint szemmel látható (kivált ha abba port is hintenek) s kézzelfogható tényekre; előbb indul ál, mint próbált eszli s hiteli barátai után, kivált a mikor egyfelől telemarokkal hintegetik magvait azon növénynek, mely magától is bolondul szaporodik, a dudvának és burjánának, az igazság, az olvasó közönség s még gyarlóságaiában is szeretve tisztelt polgártársaink iránti kötelességünknek tartjuk illusztrálni a mások s kiegészíteni a magunk által mondottakat.

Előrebocsátjuk, hogy mi T. L. egyénisége, loyaltása a hazafias jelleme irányában öszinte tisztelettel s elismeréssel viseltetünk, de mint politikust nem bálmuljuk, jelesen elvei s gyakorlati eljárása közt a következetesség öszhangját éppen nem találjuk fel. A kezébe vett zászlón „a balközép vezér zászlója“ jelszavak olvashatók, míg a férfias vállait fedő köpeny bő redőnyei alatt a baloldal tarkabarka árnyalatainak egész gyűjteménye szokott türelenségével fészkelődik. Aztán declamálunk a közösgyek ellen! nemde unicum?

A mint a geszti főhadiszállásról az első bombát kilőtték, s pronunciamentója kissé puskaporos szaga hozzánk is elhatott, komolyan gondolkodóba estünk. Elgondoltuk, hogy a fővezér katonás fellépése után a táborokhoz tartozók, a subordinatio törvényei szerint, majd tüzet, lángot, szikrázva fognak megjelenni, s minket békés jobboldaliakat elevenen felítálnak.

Kellemesen csalódtunk. A bevonulás előtt már harmadnapal megjelent beszédet, mely Tordamegye választóhoz volt intézve, olvastuk, sőt tanulmányozhattuk. Lovagias, ildomos hangon tartott beszéd s a pártállás szempontjából kifogástalan. Egyet-mást azonban kinótáltunk magunknak belőle, elsőben is a balközép felfogását a közösgyek mikénti tisztázhatóságát illetőleg, a mivel ugyan nem volt bátorságuk kirukkolni, a hol helye lett volna, csupa eszmezavar biz a, még elvileg is, hát még az alkalmazásban. Ebbe meglehetősen belerekedt, mi legalább érteni gyarló eszünkkel nem bírjuk. A másik a miniszteri képtesség fejtegetése. Ennek a kérdésnek aztán derekasan neki esett. Nem mondja, de érthetőleg teljeszi pártja kormányképtességét. Meg kellett elvarhatni örvendzetni a párt kormányrajtása reményével. Minő lelkesedés kísérte szavait, mikor ezen passusokat olvasta. A fényes miniszteri tárcza rendjeart a zöldasztal lovagjainál — képzletben — s minő öröm! minde nek bejegyezve látta abba saját érdemes nevét is. Öszintén gratulálunk.

Nem hallgathatunk el egy harmadikat is, mert tulajdonkép ez a cardo rei — a dolog veleje. T. L. finomabb, a többi szónok pedig épp oly drastikus magyar bicskás modorban, mint a „M. Ujság“ szokta, de egyhangulag kifejezék ama már Turintól fogva Gesztig s Tordáig stereotype kopatva-jidézett alapján: Regnum Hungariae nulli altero“ stb., hogy Magyarország önállósága a jobboldaliak által feladatolt, Ausztriába olvadt — Finis Hungariae! A kinek nem volt szerencséje, mint nincs meg nálunk néplünk legnagyobb részének Magyarország történelmében, magát reflexiával s combinative betanulni, a bölcs vezérek, a tudós tanárok szava után mit hidjen mást, mint hogy ez valóban úgy legyen; a jobboldali párt csupa hazafiságból (?) mert ezt kegyesen szemszurából nem tagadják — hazafiságot követelt el. Legyen szabad hozzátok — ti kevesek, sőt legkevesebk — mert hisz ketten-hárman vagytok, kikhez lehet ilyen kérdést intézni a megyei baloldaliak közt. A ki a törvényhozás nehez munkájával, az igazságszolgáltatással vagy a generacionak tiszta hazafi érzelmeiben s igaz ismeretekben való nevelésével foglalkozik, annak tudni kell Magyarország történelméről, nemzeti múltját, hogy a jelenről helyes ítéletet hozhasson. Én nem mondom, hogy nem ismeritek azt, de ha ismeritek, legyetek öszinték s feleljetek egyenesen!

mutassatok fel a gyáva Ulászló korától, vagy a mohácsi vesztől fogva nemzetünk történelmében egy korszakot, a melyben Magyarország önállósága, állami függetlensége, népének szabadsága ily mérvű biztosítékkal birt volna, mint bir jelenleg? Mikor volt 400 év óta Szt. István birodalma annyira kikerekítve, mint most, mikor volt Európa kormányai előtt nyilvánosan elismert diplomaiatit, tehát állami neve s tekintélye? Ha tudtok reá példát felhozni, meghajlunk előttetek, s azt mondjuk: nem ütettek a jó lelku nép hiszékenységével könnyelmű játékot, s mi is a ti chorosutokhoz szegődtünk, s prédikáljuk s énekeljük veletek a bótát azok fejére, a kik a nemzet bizodalmaival visszaélték. De ti nem tudtok egyetlen példát sem felhozni ezen időszaktól. Vagy visszamentek Mátyás vagy Nagy Lajos dicső korára. Vigyázzatok! mások még meszebb tekintenek, s ezer év meg 600 év közt jogilag csekély a különbség!

Vagy tán Bocskai és Bethlen Gábor fénykora áll előttetek? Dicsőítve legyen ezen kor is, mert szent hagyományokat s eszméket örözött meg. De még a különvált Erdélyben sem mondhatni a független államiság korának, mikor a török, német, tatár és oláh rendre garázdálkodtak, városaink és falvaink házköbe heverték, s a midőn a népéből kizusztult magyar falunak csak neve maradt fenn a jelenre.

Vagy tán 48 az ő örökfényű dicsőségével s örökbecsű törvényeivel áll szeméitek előtt. De vajjon független állami lét volt az? idegen hatalmak fegyverei, tulajdon honfiktársaink áruló támadásai közepette! egy sziget volt, mely daczolja egyidejűleg a tenger viharával, nagyszertien merült el, hogy megfijadva s megtisztulva keljen ki szebb nap hajnalára a habok közül; avagy az alkotmányos Palmerston, vagy a francia köztársaság élén álló Cavaignac nem azon leverő felelettel utasíták el mindannyiszor a hős nemzet követőit: Ausztria fenállása európai szültségesség! és most? kértünk tegyetek részrehajlatlan hasonlítás, ítéljétek, ha akartok vagy engedjétek másokat itélni.

Legyetek kértünk nagylelkűek a könnyenbivő nép iránt, mely bennetek profétáit tiszteli (addig a meddig), a mely igazságot vár tőletek, mondjátok meg nekik a valót, mit tudtok kell, ne tagadjátok el az élő tényeket, hogy azok is meg ne tagadjanak titeket. Mindenekfelett tiszteljétek a nemzet egyik legszentebb clenidiumát, történelmét s ne tegyetek neki olyan kérdéseket, melyekre Mátyás korától fogva csak napjainkban tud vizagztaló feleletet adni. (Folytatása s vége következik.)

Lapszemle.

A „Sieb. deut. Wbltt“ szomorú arcczal lépi át az új év küszöbét, s minthogy saját szemei elhomályosultak, rá fogja a „szászok itéletképes többségére“, hogy ez a „legsúlyosabb aggodalmak sötét felhőt“ pillant meg. A házazados mult — így kiált fel — legbecesebb javai, a kifejledés szabadsága van kockázattva, sőt sokban meg van semmisítve; a legfőbb nemzeti hivatalnok megválasztásának és saját másodbírósguknak megszüntetéséről, anyanyelvüknek sokszoros korlátozásáról van szó, s e mellett, a „szabadkéz“ pallosa függ a királyföldi törvényhatóságok szervezése fölött. Mi sem teljesült azon reményekből, melyeket a szászok a felelős kormány behelyezésétől vártak, és mind az bekövetkezett, mitől szenvedek a mult tapasztalatai alapján, a hatalom és nemzedékek részéről tartottak, ugy, hogy a legvérmesebb „ifjn szászok“ is ellenzéki magatartásra vannak felhiva, ha csak nem akarják 1865 diki programjukat megtagadni. E merész állítás oda vetése után megemlíti a „felelt adóterhet“, az általános bonvédelmi kötelezettséget“, bár ezekről hallgatni akar — s így fü bele a „felbátorító“ trombitába. Az unio részleteit körül író törvény — ugy mond — meghagyja az egyetemet az 1791. 13 dik t.-cz. által kijelölt hatáskörben, a másodbírósg gyakorlatának kivételével; egy másik alap, arra nézve, hogy „a jog győzelmé felől kétségbe ne essenek“, az, mivel a felelős kormány az illetők meghallgatása után törvényjavaslatot kell hogy terjesztessen a parlament elébe; ha tehát a szász képviselőtestület teljesítendik köteletségüket, „lehetséges lesz a nehéz, most halálosoknak látszó sebeket begyógyítani“; de a szász értelmiség is tegye meg a mi reá tartozik, ne engedjen tért a „gonosz“-nak, különben ez még onnan is elűzendi, hol ma biztosnak érzi magát. A legfőbb vigaszt a „Sieb. d. Wbltt“ abban találja fel, hogy a legutóbb hozott törvények némelyike gyakorlatilag életbe nem léptethető, megváltoztatásuk rövid időn bekövetkezendő; ezek közé tartozik a nemzetiségéről és nyelvek-

61. sz. törvény, megszűnésük csak idő kérdése. Itt aztán Dobransky tanára támaszkodva mondja el, hogy a régi magyar törvények több nemzetet ismernek el, s hogy a magyar nyelv csak újabb időben lett országos közkormányzati nyelvvé, és csak most akarják azt „Erdélyre is“ (Hallatlan!!!) kiterjeszteni, itt, hol nem volt szokásban az, hogy egyik nemzetiség elnyomja a másikat (Lásd a királyföldi állapotokat 1848 előttől, ugy Lemény és Moga püspökök sérelmi kérvényét.) itt jusson egyik nyelv kizárólagos uralomra! A „Sieb. d. Wblt“ a Svájczot állítja fel mintaképül, ha Magyarország szabadságot akar, erre törekedjék; majd arra utal, hogy „Erdély népességének többsége (?) az unio által nem szenvedhet kipótolhatlan kárt azon szabadsági kérdésekben, melyek örök, vele született emberi jogokat foglalnak magukban.“ Ezért e biztatással fordul a „Sieb. d. Wblt“ olvasóhoz: „nem vesz el a nemzet, kivált ha német, ha csak önmagát fel nem adja.“

A „Sieb. d. Wblt“ elhallgatja a felbátorítás fő alapját: a 40 millió német támogatását. Nézzük mit mond e tárgyról a berlini „Volkszeitung“ melynek szavára még a legdühösebb szász párt is többet adhat, mint a „Wblt“ elfejeztetésaira.

E német demócrata közlöny megjegyzi, hogy az utóbbi osztrák kényuralom korszakában „Magyarországon csak a német-osztrákok valának a bécsi csarilla eszközei“; (Hát a centralista szászok?) azért a Magyarországon lakó németek előtt is gyűlölet tárgya volt a „német hivatalnokság“; ezek is belátták, hogy ha Ausztriának a németek „csak félannyi“ szilárd és szabadságszeretettel bírnak mint a magyarok, lehetséges lesz vala az absolutismus gazdálkodását lerázni. „A Magyarországon élő németek, mély fájdalommal látták, hogy a bécsi németek „gunyolódván Magyarországgal saját elnyomóikkal szerelmeskedtek“; bánták a magyarok belátását, erélyét s inkább vonszódgát új magyar hazájukhoz, mint ausztriai éretlen fajrokonaihoz. Most, midőn a magyarok világos, szilárd programja igazoltatott, sőt az osztrák-magyar monarchia egyetlen mentő horgonyának bizonyult: senki sem oszálkozhatik azon, ha a németek szívesen csatlakoznak a magyarokhoz. „Ily tényekkel szemben nevétségesnek találja a „Volkszeitung“, ha a „Neu Fr. Presse“ felhívja a magyarországi németeket, kizdjenek a magyarság ellen, azon öntudattal, hogy 40 millió német áll hátuk mögött. A németek Magyarországon jobban tudják mint a bécsi németek, hogy a 40 millió német a Magyarországot feletti német uralomnak inkább ellene van mintsem mellette. Politikai szempontból a magyarok bírnak támaszsza a 40 millió németben és nem az osztrák-németek.“ Ez már egyszer így van, miért is gondolatlanság a magyarországi németeket oly segélylvel biztatni a mely, fájdalom, mindjárt bizonyoskodik, s épp az ellenkezőt eredményezné. — Ugyan vegye ezt ad notam a „Sieb. d. Wblt“ is — ha úgy tetszik s magyarfaló dűbe megengedi.

A „Tel. Rom.“ a karácsonyfáról írogat. Sajnálkozik a görögökön, kik ellen szövetkeztek a keresztény hatalmak. Aztán azt állítja, hogy öröm karácsonyfát Magyarországon csak a zsidók és magyarok állíthatnak, a többiek, a németek kivételével, gyászfényűvel vonhatják be azt — számukra csak a remény sugára maradt fenn. — Mi nem tudjuk: minek tulajdonítsuk ez indokolatlan vádaskodást.

Felkérettünk a következő sorok közlésére: Kolozsvárra lett érkezéssel a helybéli lapoknak a „Hon“ utáni közleményéből látom, miként Pestről leütázom az unioról szóló törvényekből folyó intézkedésekkel hozatik kapcsolatba, mely ellen nem lehet szóm; de egyszerűen közöltetik egy névsor is, oly állítással, hogy a kir. biztos mellé rendelendő személyzet az eddigi megállapodás szerint az abban megnevezett egyénekből lesz összeállítva, mire névze ki kell nyilatkoztatnom, hogy a közlés ez utóbbi ága merőben alaptalan, mert még eddig nem történt semmi megállapodás, s annál kevésbé jelelhetettek ki alkalmazandó egyének. — Kolozsvárt, január 9. 1869.

Zeyk Károly.

Somssich Pál

Kaposvár választó-kerülete képviselőjének beszéde választóitához.

(Folytatás.)

E védelem béke idején a kül- és hadügyek kezelésével megelőzőleg, háborubban pedig a hadsereg vezérletével cselekvőleg gyakorlatitak, a hadsereg vezérlete a m. király joga és kötelessége; a két előbbi tehát egyedül az, mely fölött a fennt említett törv. szerint a két birodalom bizottsága közösen érkeztethetik teljes egyenjoggal; minden egyéb dolgait a monarchiának mind a két birodalma külön és kizárólag kezeli.

De még evvel sem lön legyöze minden nehézség, fölmerült az államadósság kérdése. Ki nem ismeri ennek roppant súlyát? mi e tehernek ^{23/100}

részét fogadtuk el, mely körülbelül 32—33 millió forintnyi évi fizetést ró a magyar királyság pénztárára.

Kétségkívül nagy, nehéz teher, miért fogadtuk tehát azt el? elmondom röviden: 1) mert majd egész mívelt Európa ezen államadósságnál érdekelve volt és van; 2) mert, bármiként rendeztük volna dolgainkat Ausztriával, sőt ha erő hatalmával váltunk volna is meg tőle, ezen európai erdek sokasem engedték volna meg, hogy az osztrák államadósságok terhet magunktól elutasítsuk, s annak egyrészt, talán még kedvezőlenebb arányban is, el ne fogadjuk, így történt Olaszországgal; 3) mert különben Ausztria ment volna tönkre; nekünk magyaroknak pedig érdektünkben van, hogy Ausztria létezzék, és hogy mi ezen Ausztriával ugyanazon egy fejedelem alatt, ugyan két egymástól független államot, de külföld irányában ugyan ezen fejedelem alatt egyesült erős monarchiát képezzünk.

E három döntő ok miatt kellett az államadósságoknak ^{23/100} át fogadnunk, ismétlem; mert Európa érdeke parancsolta; mert Ausztria fennmaradása követelte; azt pedig, hogy Ausztria fennálljon, saját érdektünk kívánta.

Visszaszereztük tehát előbb alkotmányunkat, rendeztük Ausztriávali viszonyainkat, és hogy e kettőt elérhessük, elfogadtuk az államadósságoknak egyrészt, s csak aztán koronáztuk meg örökös királyunkat, mint önálló, szabad nemzet, melyet e cselekvény már megilletett.

Kiegészítettük aztán a magyar királyságot, egyesültünk Erdellyel, kibékkültünk Horvát-Slavon testvéreinkkel, mint bü rokonok, mintegy család tagjai meggyünk már most a jövő elébe, bármit ad a jó Isten, együtt oszljuk meg ha szerencse, együtt viseljük ha csapás, együtt küzdünk vele, ha ellenség fenyegetne; legalább e nemzetek többsége ma úgy van lelkesülve, úgy van kielégítve, miként az armánynak alig sikerülhet őket ellentünk ismét fölzdütni.

Az így kiegészített királyság védelméről is gondoskodtunk, és pedig oly képen, hogy ha az általános vérendszer és honvédségnek életbeléptetése akkor, midőn veszedelem fenyeget, fegyverbe állítja a nemzetnek majd minden férfait; béke idején azonban csak 3 évi rendes szolgálatra kötelezi annak ifjúságát, s nem vonja azt el ezentul, mint eddig 8—10 évre család körétől, polgári foglalkozásától; igazság és hazafiai kötelesség az, hogy ha az ország veszedelemben van, akkor annak minden érz. kez. fia védje azt, de viszont méltányos az is, hogy, midőn nincs veszély, akkor mindenki csak anyai időt töltésn fegyver alatt, míg annak kezelésével megismerkedik, gyakorlati használatát megtanulja; ez jövőre így lesz, s ha kell, lesz 800,000 katonája az osztrák-magyar birodalomnak, míg béke idején legfeljebb 250,000, s ha Isten segíti szándékainkat, még ennél is kevesebb lesz a kiképzetésre okvetlen szükséges szolgálatban;

a honvédség intézete istápolni fogja a rendes katonaságot, és lehetővé teendő, hogy háborubban amaz teljes számban működjék, a helyi szolgálatokat addig ez teljesítvén, és ha az ellenség az ország határain is betörne, a csatákban is sikra szállandó.

Igy véltük legezélszerűbben megvetni a közjogi és honvédelmi alapokat, melyeken országunknak további gyarapodását a jövő kor biztosabban fejlesztheti, ámbár a munkát már e téren is megkezdettük.

Kereskedelmi, ipar, köz- és magángazdasági tekintetek nem kerültek ki a lefolyt országgyűlés figyelmét. Tettk az irányban is, a mit tehetünk.

Kötöttünk az eddigieknél előnyösebb kereskedelmi szerződéseket: építettünk vasutakat, biztosítottunk újabbakat, nyitottunk ipariskolákat, alapítottunk gazdasági tanintézeteket, pártoltuk a hitel- és segélyintézeteket; míg másrészt az uzoratórvényt megszüntettük, hogy a szabad mozgás e téren is megteremje üdvös gyümölcseit. Elrendeltük továbbá a szállódezmá megváltását, a só árának leszállítását, mely intézkedések gazdaság és kereskedelem tekintetében egyiránt nagy hatásuak lesznek:

az új perrendtartás pedig, mely gyorsabb és olcsóbb igazságszolgáltatást ígér, a személy- és vagyon biztonságát fogja kétségkívül emelni.

Mivel pedig az anyagi fejlődés szellemi tökély nélkül nem sikerül, e tekintetben is hoztunk nagy horderejű törvényeket, melyek közt a vallási felekezetek viszonzosságáról és az izraelitákról hozott törvények társadalmi életünknek testvéries békességét biztosítandják. Mert, midőn ugyanazon egy hazának fiai közt e tekintetben sem dicsekedhetik senki mások fölötti előjogokkal, és ismét mások általi elnyomásról nem panaszkodhatik senki: gyűlölet és keserűség nélkül szívvel imádhajja mindenki Istenét, ki saját képére teremtett mindnyájunkat és azt parancsolja: Szeressük egymást mint testvérek, mint egy örök atyának gyermekei.

Ámde mindezen köz- és magánjogi, szellemi és anyagi vívmányok mind, de mind hiabavalók, ha meg nem érti, ha becsülni meg nem tanulja azokat a nép.

Azért a népnevelés előmozdítására, a felvilágosítás terjesztésére is hoztunk törvényt, mely e szent ügyet elősegítse.

Mit ér a szabadság értelem nélkül, mit érnek az alkotmányos jogok szellemi képesség és erkölcsi erény nélkül?

Semmit!

A szabadság éles fegyver, melylyel önmagát vagy ártatlan szomszédját sebz meg a műveletlen durvaság, melylyel minden esetben csak visszaél a durva vadság.

Azért, tisztelt barátim! karoljuk föl a népnevelés ügyét! segítük a gyakorlati életbe átvinni az e tárgyban csak most hozott törvényt, hirdessük az ígét, hogy az testté legyen, hogy ne teljesedjék rajtuk az irás szava: „Elvesz az én népem, mert tudomány nélkül való.“

A törvények írott betűk, malasztjuk csak úgy hat az életre üdvösen, ha az összes nemzet föl fogja azok szellemét; istápoljuk azért a törvényhozás törekvését különösen e tekintetben, hogy legyen hazánk népe értelmes, erkölcsös és munkás, hogy egyrészt képes legyen fölfogni jogait és megbecsülni ezekkel kivívott emberi méltóságát; de át legyen egyszerűmínd hatva e jogoknak megfelelő kötelességek érzelmétől is, és teljesítse azokat, mint jó polgár és hazafi önként egész készséggel.

A kiváltságok kora lejárt, ma már minden ember egyenjogu, mindenki annyit ér, a mennyi értéke van, és a munkás földművelő, a szorgalmas kézműves, a becsületes kereskedő, a tudományokkal foglalkozó mindennemű szakférjak éppen úgy megbecsültek, szintegy kitüntetnek ma, mint a nagy birtoku gróf vagy herceg, vagy a milliókkal rendelkező bankár, valamint viszont a milliómos bankár, a nagy földbirtokos, ha haszontalan hiabavaló emberek, épp úgy megvetés tárgyai, mint a rest földműves, részeges mesterember, és a nem becsületes kereskedő; egyaránt nyitva a pálya mindenik számára, a szabad, a becsületes verseny és a kitűnő érdem a borostyán és babér, született legyen az kunyhóban vagy palotában, ma minden jóra való törekvés elérheti az őt megillető hasznót és becsülést. (Folytatjuk.)

Követválasztási mozgalmak.

Kolozs megye f. hó 9-kén tartá a választási előmunkálatok keresztülvitelé tárgyában összehívott közgyűlést, mely annyival érdekesebb volt, mert a bizottmány ez alkalommal egy rég nem látott nevezetes tagját, a megye egyik országgyűlési képviselőjét, államtitkár Zeyk Károlyt üdvözölhette kebelében.

A főispáni megnyitó felemlítvén az összehívásra okul szolgált belügyminiszeri rendeletet, s tudtván ezzel a tárgyat, felolvastatott a kérdéses rendelet, mely román és német szövegben is leküldetett. Értesítvén még főispán úr a gyűlést arról, hogy b. Orbán Balázs a főjegyzőséget elfogadta, s csak néhány havi haladékat kért, a főjegyzői teendőknél ez alkalommal teljesítésére Halmágyi Sándort kérte fel.

Megkezdődött a tanácskozás s törvényszéki főbíró Biró Pál indítványára némi vita után határozatott, hogy mint eddig, úgy most is két külön választókerületre osztassék a megye, s hogy a központi-választmány 40 tagból alakíttassék. Megválasztattak s az esküt azonnal le is tették: Biró Pál, Berde Áron, Bálinth Márton, gr. Csáky György, Dorgó Gábor, Fábián Pető (bácsi bíró), Ferenczi László, Fleischer Samu, Gyarmathi Miklós, Gyarmathi Zsigmond, Gámán János, Halmágyi Sándor, Hintz György, Hosszu János, Hosszu Theophil, P. Horváth Kálmán, b. Inezédi Zsigmond, gr. Kornis Albert, b. Kemény Domokos, Lészai Lajos, Matskási Pál, Máriaffi Albert, Marosán János (zsuki jegyző), Oltyán Gergely (fenesi bíró), Pamflie János (gör. e. esp.), Pap Leontin, Pap Miklós (monostori lelkes), Rosenberger Bernád (gyalui), Rosescu Vazul (g. n. e. esp.), Rusz Gligor (o. gyéresi f. bíró), Retteg Imre, Rosenfeld Samu (apahídi), Sárkány Ferencz, Simai Lukács, Szabó József, Szilvási Miklós, Zeyk Dániel, Vajda László, gr. Wass Albert és Vélits Károly.

Ugyane gyűlésen töltött be egy újon szervezett állomás: a számvevői, Kürti Béla eddigi ellenőrrel s az ellenőri Orbán Sándor tisz. irnokkal.

Helybenhagyta továbbá a bizottmány a tisztségnek a jövedelemadó kivétő bizottság kinevezése tárgyában tett intézkedését, s e szerint a felső kerületben rendes tagok: Horváth Sándor és Barta Albert, póttagok: Gelei Imre és Ujvári Lajos; az alsó-kerületben: Dózsa Sándor (Palatkáról) és Ajtai Péter, póttagok: Ferenczi László és Moga Jakab.

Felolvastatott még több törvénycikk, mire több tárgy nem lévén, a főispán úr a gyűlést eljének közt zárta be, a központi-választmány tagjait délutáni 4 órára összehíván.

Gyűlés végével alispán Gyarmathi Miklós még egy kis türelemre kéri a távozni készülőket, s Zeyk Károly országgyűlési képviselőhez fordul, felkéri őt, hogy jelenjen meg választói között, s a bizonyonyon mellette nyilatkozzó közbizalmat erősítse azáltal is, hogy eddigi működéséről számoljon.

Az országosan tisztelt képviselő erre ígértet is tett s magát továbbra is a bizottmány kegyébe ajánlván, éljenek közt távozott.

Még csak egy mondani valónk van, hogy

Gyarmathi Miklós aligha családót, midőn azt mondá, hogy a közbizalom ismét Zeyk Károly mellett fog nyilatkozni; sőt az illető választókerületben eddig nyilatkozott hangulatból következtetve, megválasztását bizonyosnak merjük állítani.

A központi-választmány délután 4 órakor gr. Eszterházy Kálmán elnökle alatt összejött, al-elnökéül b. Kemény Domokost, jegyzőjeül Zeyk Dánielt választá meg.

Erre a megyei bizottmánytól áttett s a központi-választmány hatáskörét szabályzó belügyminiszeri utasítás olvaatott fel, melynek 2 ik pontja d bettije és 13 dik pontja c bettije némi kétely alapjául szolgálván, teljes felvilágosítást szerzendő, határozatba ment, hogy a belügyminiszer úr feliratilag kérdestessék meg, ha helyes-e a választmány szon véleménye, hogy a járulék ezimen kivetett adó is pótléknak tekintetvén, az egyes adótételeknél, mint ilyen, levonassék; továbbá helyesen fogta-e fel a kérdéses utasítást a választmány akkor, midőn — a jövedelmi- és házi-adót tárgyzó törvényezikben a 70% állami és 30% földterhementesítési járulékról lévén szó — azt véleményezi, hogy az egyes adózók tétéleinél szintén 30% vétessek levonandó pótléku.

Ezzel az ülés eloszlott.

Alsó-Fejérmegyében az összehívandó országgyűlésre leendő követválasztás elintézésére s illetőleg a központi-választmány megalakítására folyó hó 20-kára hivatott össze rendkívüli bizottmányi gyűlés.

Törvényhatósági élet.

Dobokamegye bizottmányi gyűlése decz. hó 16 és 17. (Folytatás.) A törvényszéki elnök jelentéséből megdöbbsenve hallók, hogy a hátrálékban lévő árvalgyek száma a 200 at túl haladja. Hát még ha hozzáaduk ehez az 1860-on innen bé nem jelentettek. Az 1861-iki rendezetlen alkotmányos rövid időszakra, a Schmerlingisták szerepköre következett. S ezek közegei nagyobb részének a munkakeresés sehogy sem volt kenyere. S így nemcsak hogy nem strgették a halálesetek bejelentését, de sőt a bejelentettek tárgyalását is igyekeztek odábozni. Nem czélem az árvak számandó sorsát eszetelni. Csak egy pár esetet említek. K. én apa és anya elhalt, apró gyermekei elszéledtek a nagyvilágba. A gyámok az apai telket még haszonbérbe sem adta, s ott áll kerületen; kertelését a lakkal együtt a falu közepén elhordta, elégette a gaz világot. Ugyanott az árvak anyja meghalt. Az anyai fele örökséget senki sem leltározta. Az apa újra házasodott, elkorheledett s a 4 árva vagona veszélynek van kitéve stb. stb. Szóval uraim! fent és alant vegyék, vétessek más kezelés alá az árvak ügyét. Dobokamegyének 94,000 lélekszám után 1 jegyző mégis kevés. Életünk hátrára bizonytalan. S az árvalgyek eme botrányos elhanyagoltsága megszibbsztja a szülők munkacerejét, rémes zavartá teszi almait.

A törvényszéki elnök jelentéséből megbámultuk azt is, hogy törvényszékünk 431 becsomózatlan, 232 becsomózott, 90 harmadbíróság előtt álló urbéri pert 55 békeegyezményt, 43 erdő és 17 tagosítási ügyet adott át a dézsi illetékes urbéri törvényszéknek nov. 15-én. Valóban fáradsalmas munka vár az urbéri törvényszék tagjaira s csak veríték, buzgalom árán felelhetnek meg honfui szép elhiyátásoknak. Itt nem elég a hideg, rideg beamteri ügykezelés. Honpolgári melegségre van szükség!

Vita tárgyat képezte bizottmányunkban a falusbírák vagyonának 2000 frtig terjedhető tüzelleni biztosítása. Elmondattott, hogy ezen az alapon, kivált a határfelügyelők, de a közigazgatás más közegei még a szolgabírák is követelhetik e javalom-bani részestüléseket; s hogy halaszszuk ez ügyet, míg a munkálat alatti megyei kölcsönös biztosító egyetünk éleibe lép, hol aztán csekély díj mellett biztosíthat mindenki. De mindezek ellenére az indítvány elfogadtatott.

Ez előbbinél sokkal hevesebb vitát keltett a közjegyzőségek felállítás. Mostani helységjegyzőink árlejítés útján beállítvák s legmagasabb díj egy minden gazda által teendő napszámából áll. S ennek következménye, hogy a milyen a fizetés, olyan a cseléd. Tisztségünk kész tervzetel állott elő s e szerint 3—4 helységnek lenne egy jegyzője 3—400 frt évi fizetés s szabad szállással ellátva. A végén meg is nyugodtunk rajta. Csak hogy a birtok aránylagos fizetés helyett, a megyei munkaerőbeni részvétel elvét mondtuk ki. Fizetünk családunként: A jegyzők választásánál a helységek bizottságaik által folynak be. De a kisebbség ellenvéleménye szerint a fejenkénti szavazást sürgeti. Az állomások pályázás útján lesznek betöltendők. Némelyek az adószedést is rákattart ruházni, de kimondattott, hogy az a helység joga, övé lévén a felelősség érte; s így itt a jegyző külön díjnélküli toll maradjon. Meghatározattott a jegyzők költével, panasz és itéletkészítése díjja. És itt még annyit kell följegyeztünk, hogy az az egyenlőség eszme némelyek agyába sehogy sem bír megtestesülni. Akadt birtokos, ki tárgyalás alatt azt állította, hogy neki, mint nagybirtokosnak, hogy lehessen csak egy szavazati joga a jegyzőválasztásnál; de mikor

a fizetésre került a dolog, oda szavazott, hogy csak annyit fizessen, mint bármelyik szegény családfő, mert szerinte annak több szüksége van a jegyzőre mint neki. Hja az ilyenekre mondta volt Petőfi: „nemes ember vagyok, adósságomat sem fizetem.” Ezek az urak most mit sem fizetnek a jegyzőnek, mert ugyan melyik árva jegyző merné őket napszámra tételre felszólítani.

Teljes lelki gyönyörűséggel hallgattuk végig Alsó-Fejérmegye megküldött s már már a miniszterium által helyben is hagyott „tiszti utasításait” s nagyon kevés változtatással el is fogadtuk. Valóban ha tisztviselőink ez utasítások szellemét áthatva járnának el köteleik teljesítésénél sok mindenben, de kivált gazdasági életünk körében új öröndetes korszak virulna ránk.

Ez előtt hónapokkal egy hivatalnokunkat egyik testvérhatóság törvényszéke vizsgálati fogságba helyezte. A helyettesített jutalmazására a kir. főkörmányszék a fogoly fizetését rendelte kiadni. De valódi néve a kir. tábla a további vizsgálatot megszüntetni elrendelvé: miután állomása vizsághelyezése s hátrálék fizetési kiadását kérte, a kir. főkörmányszék ügye ellátását bizottmányunk elébe utasította. S a bizottmány, miután illető ártatlansága világos, állomására visszahelyezte s fizetése hátrálékai kiadását meghatározta.

Ismét foglalkoztunk a megyében felállítandó kölesön magtárak tervével. Csak azt bámuljuk, hogy a szabályokat dolgozó bizottság miért akar 10 vékás részvényeket állítani. Hiszen megyénk területén több ref. egyház magtára egyes vékák s kupák összehordása által emelkedett már is tekintélyessé. Aztán közösi vagy felibe vett földek mivelése által lehet s kell is itt segíteni. A birtokosság támogatása nagy lendületet adhat ez oly szükséges intézetnek. Urunk király ő Felsége mondta, hogy csak boldog nép fejedelme lehet boldog. S ez áll a nép között élő birtokosra is. Emlékezzünk Kölcsei egykor oly helyesen mondott országgyűlési beszédére, melyben a népérdek meleg támogatására utalta az országgyűlést. Kölcse mag, s kisegítő-pénztárak lehetnek a czélszerűen rendezendő népiszkolák alapjai is.

Midőn mérnökünk a folyó évi közmunkák kezelését s a jövő évi tervezetét mutatta be, felszólalások történtek az útbiztosok ellen, kiknek felügyeletük mellett az utak csináltatása annyira zavarral, zaklatottsággal jár s az eredmény mégis oly silány, hogy esős időben egyik faluból a másikba utazás is lehetetlenítve van. S a végén rájöttünk, hogy megrendelt napokon sokszor az útbiztos, máskor a munkások térnek haza elvesztegetett idővel nem találva egymást, az, hogy dolgot adjon, ez, hogy munkálhaason. S rá jöttünk a baj helyes okára, miszerint itt csak úgy lehet segíteni, hogy a megrendelt útmunka napokon a munkálató járás valamelyik szolgabírája folyvást legyen jelen. S ez értelemben határozotunk, meghagyván egyszerűs mind az útbiztosokat is. És itt nekünk két észrevételünk van. Felhozott, hogy derogálna a szolgabíróknak, az út kiczövekelésnél munkálát. Oh Xanthus János miért ásal egykor sánctot Amerika szabad földjén, lám még akad, ki ebből kikerekíti rád a szégyenletjét! Éa te Hollós Mátyás nagy király miért kapálál egykor Tokaj nemes kedvet adó hegyein! lám a demokracia fénykorában, midőn Eötvösünk helyett hazánk világra szóló híri székvárosa Budán Kossuth Ferencet akarják képviselőnek megválasztani: még fog akadni magyar, ki felfedezi belőle kicsinységét. A második észrevételünk az, hogy az útszíneltatások körüli discussiókból értésünkre esett, hogy főispánunk fogatai is csinálnak út. Pedig főgondnok. Szép példa a követésre s bizony addig nem is boldogulunk útnak jókárba hozatalával míg annyian annyiféle keresett okkalmóddal kihúzógtatjuk magunkat az útszíneltatás kötelezettsége alól s elitkolgatjuk egy s más ürtügy alatt fogataink számát.

A főispáni ebédek mindkét nap kedélyesen, vigan, élénken folytak le. Ittunk a királyért, kedvesebb királynénkért; munkásság, takarékoság, s humanitásban gazdag democrat szellemű báró főispánunkért, Deák Ferenczért, Tisza Kálmánért, s főispánunk úritett poharat megyénk csalóánya Zombori Józsi főjegyzőnkért; ki viszonzásul kívánta, hogy a csalóány kedvelte éjre derüljön fel már a valódi világosság viruló nappala! stb., stb., s lön, hogy az alsókerületiek a minden második falunál vámfizetés kellemetlenségeit, s a felsőkerületiek a rozsz utak döcögéseit elfelejték.

Szamosújvárt még tapasztaltunk egyet s mást, melyből egyet-kettőt nem hagyhatunk említetlen. A ki az aszuzólóbortól meg akar jvedni, jöjün ide s itt kap helyette oly édes ürmöt, mely csokoládét mutat s késsel lehet csaknem vágni. Itt izlelhetni croquant s alexandriai muskotály szőlőkből szűrt oly bort, mely hasonló a görög istenek élvezte nectárhoz. Éljen Fosztó Ferencz a plantáló! s végül a ki makaót akar tanulni, Pest vagy Kolozsvár helyett itt is kap kávéházat, hol megtanulhatja jó pénzért. Cserhalomtáji.

Egyletek és közintézetek.

II-ik közlemény. A kolozsvári ev. ref. főtanoda szegénysorsu tanuló számára m. év szept. 28-tól a mai napig kezem alá a következő kegyes adományok folytak be

a) Búzában: T. Hévízi István úr (Sz. Lóna, 4 évig) 2½ véka; t. Gyarmathi Mihály úr (Doboka) 2 vék.; t. Fekete István úr (Méra, adja életéig) 2 v.; mgos Lészai Ferencz (Gorbó) 9 v.; özv. Bálint Jánosé (Vászlut) 7 v.; t. Schilling Jánosé úrasszony, 2 v.; összesen: 24½ véka, az első közleményben jelentett 7 vékával = 31½ v.

b) Pénzben: T. Csapó Sándor úr (Kolozvár, tíz éven át 5 ft) 1867- és 68-ra 10 ft; főorvos mgos Pataki Dániel úr 5 ft; báró Györfly L. úr Kraszna, 6 éven át 2 ft; mgos Szacsavay Zsigmond úr (életéig) 5 ft; t. Biró Sándor úr (Csernafalva) 9 véka búza ajándéka pénzzel megváltásául első rátaban 3 forint; t. Szucsáky Imre úr (Kolozvár, évenként) 50 kr; mgos Zombory János és neje gr. Toldy Rozália (Sófalva) 20 forint; polgármester t. Filep Sámuel úr 10 ft: összesen: 60 ft 50 kr, az első közlemény 25 ftjával = 85 forint 50 kr.

Mely tiszteletteljes jelentésem után, midőn egyfelől bátor vagyok fennirt kegyes pártfogóinknak a segélt szegénysorsuak haláját nyilvánítani, másfelől újabbban is egész tisztelettel fölkerék minden érdeklődő ügybarátot, méltóztassanak szegény tanulóink ez évben még szűkebbre szabhatott kegyerét bármely csekély ajánlattal nevelni.

Kolozvárt, decz. 31-kén, 1868.

A ref. tanodai előjáróság nevében:

Kócsi Károly, tanár. *)

A Petőfi-szobor ügyében.

Erzsébethváros, január 4-kén, 1869. — A Petőfi esése helyén felállítandó szobor ügy kezd élénkebb pártolásban részestlni; nemes Udvarhelyszék id. főkirálybírája mgos Dániel Gábor ur hatósága területén rendezett gyűjtés következtében 159 forint 55 krral járult ez üdvös czéla: hazafi köszönet érte; nemes Felső-Fejérmegye honvédjei s tisztikarából alakult dalárda pedig ez év 2 kán ugyane végre előadást rendezett a jelenleg Erzsébethvárosban levő Barna Bálint színtársulata közreműködése mellett, melyet valóban sikerültnek mondhatni két okból: egyfelől, mivel az előadás kielégítette az igényeket; másfelől, mivel szokatlan nagyszámu közönség látogatta meg ez este színházunkat, mi remélni enged, hogy a szobor-alap meglehetősen összeggel gyarapodik, — közelebről nyílt számadást várunk.

Tekintve a Petőfi-szobor ügy fontosságát, melynek eredménye ítéletet mondand Magyarország, de különösen a magyar nemzet felett — közelebről nagy gyűlés hivatik össze, mely gyűlés számot kérend és számot adand az eddigi eredményről, határozand a nemes munka megkezdéséről, avagy pedig ha e végre a rendelkezés alatti összeg elégtelen lenne, a begyűlt összeg mikénti kezeléséről.

Fölhívás!

A Petőfi esése helyén állítandó szobor ügyében folyó év és hó 19-dikén d. u. 4 órakor nagy gyűlés leend Erzsébethvárosban, mely gyűlésbeni részvételre minden érdekeltek meghívotnak.

Erzsébethváros, január 4-kén, 1869.

Szobor-egyleti elnök,

Gr. Haller Ferencz.

Az ifjuság érdekében.

A kolozsvári polgári társalkodó 1868. decz. 13-kán közgyűlést tartván, Csulak Dániel ügyvéd ur indítványára határozattá emelte, hogy jogászok, joggyakornokok, színészek, orvostanhallgatók, művészek, gyógyszerész- és kereskedő segédek, arra képzett iparos-segédek, technikusok s minden még nem önálló, értelmes ifjak, a Polgári társalkodó tagjaivá 5 ft egész évi, vagy tetszés szerint 50 kr havi részvénydíj mellett az egylet tagjaivá felvételének, annak minden javadalmait élvezzék, kivéven a gyűlésekeni szóolás és szavazati jogot.

Ez üdvös intézményt köztudomásra juttatni, az ifjuság érdekében, annyival inkább el nem mulaszthatjuk, minthogy sem az egylet, sem egyesek erről az ifjuságot még nem értesítették.

Egyszerűs mind üdvözöljük e hasznos intézkedést, üdvözöljük az indítványozó urat, kinek e szép eszme lelkében, eszében megfogalmazott. Üdvözöljük, mert ezáltal lehetővé tétett az ifjuságnak, hogy a drága, de semmi esetre épületes kávéházi mulatság helyett, szorakozásra szánt idejét, olcsón és hasznosan töltsse el, itten, hol mulattató eszközök, számos hirlapok mellett, a tagoknak az egylet szép és tartalomdús könyvtára is rendelkezésére áll. ugyszintén alkalma nyílik az ifjuságnak arra, hogy elméletileg szerzett tanulmányait, tapasztalt emberlelki eszméseire, társalgás által tapasztalt alapra fektethesse, s így adandó alkalommal lelkesültség által indított tevékenységét ne csak a honszerelem, hanem a honszerelemmel párosult észszerűség is vezesse, s így ifjú lángoló tüzet ok nélkül ne pazarolja, hanem annak eredményét is élvezhesse, s főkép, hogy magát a kávéházi matadorok vezérsége alól emancipálja.

Midőn ezeket a t. ifjuság tudomására juttatom, felhívom egyszerűs mind e szép kínálkozó alkalmat, saját érdekében, felhasználni. — Ezt ajánlom és teszem is. Egy ifjú.

*) Tisztelettel kérem a „M. Polgár” t. szerkesztőségét ennek közlésére.

Napi hírek.

— **Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, méltóztassanak, minden kellemetlen fennakadás kikerülése végett, lapunk további megküldése iránt mielőbb rendelkezni. Feleleges példányokat nem nyomathatván, az elkésett megrendeléseknek utóbb legnagyobb készségünk mellett sem lendünk képesek megfelelni.**

— A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszteriumhoz eddig kinevezettek névsorát. E szerint Kerkápolyi Károly (mint még említők) államtitkárrá, Ghyeczy Béla a miniszterium első szakosztályának vezetőjévé, Szende Béla, aradmegyei főispán, miniszteri tanácsossá, Aschermann Ferencz osztálytanácsossá nevezetett ki; titkárok lettek: Gondol Gábor és Sántha Lajos; fogalmazók: Horváth Miksa, Kozma Gyula és Schytra István, segédfogalmazók báró Fischer Gusztáv és Biró István. — Ugyancsak a hivatalos lapban olvassuk, hogy Beze János a pénzügyi feltörvényszék elnökévé nevezetett ki.

— A honvédség az erdélyi kerületben — pesti lapok szerint — következőleg lesz szervezve: parancsnok székely Maros Vásárhely. Zászlóaljok: 65 belső-szolnoki, sz. h. Dézs; 66 besztzerce dobokai, sz. h. Besztzerce; 67. kolozsi, sz. h. Kolozsvár; 68. aranyoszek-tordai, sz. h. Torda; 69. szász-régeni, sz. h. Szász-Régen; 70. küllői, sz. h. Erzsébethváros; 71. m. vásárhelyi, sz. udvarhelyi, sz. h. M.-Vásárhely; 72. csik-gyergyói, sz. h. Csik-Szereda; 73. háromszéki, sz. h. K. Vásárhely; 74. brassó fogarasi, sz. h. Brassó; 75. alsó fejéri, sz. h. Alvincz; 76. hunyad-szászvárosszéki, sz. h. Hátszeg; 77. nagy-szebeni, sz. h. Nagy-Szeben; 78. F.-Fejér, Köhalom, medgyesi, sz. h. N.-Sink. Lovas századok: 25. Kolozsvár (65—69); 26. M.-Vásárhely (70. 71. 78.); 27. K.-Vásárhely (72—74); 28. Hátszeg (75—77).

— A népnevelési törvény értelmében kiküldendő megyei tanfelügyelők, mint hírlik, nemsokára ki fognak nevezettni.

— A szerdahelyszéki kellemetlen Kriszkindire vonatkozólag hosszú czikk jelent meg a „Herm. Ztg.”-ban, mely jobbra csak annyit mond, mint a mennyit mi már megjegyeztünk, hogy t. i. csapozék hősök indítottak gerjedelmes mámorokban. A mi pedig a „M. P.” s utána több pesti lap által is közölt azon hirt illeti, mintha Szebenben is lett volna valami daco-romániai füst, nevezett lap alaptalannak mondja, valamint azt is, mintha ott a románok közt revolverek osztattak volna ki. — No csak hogy egyszer eltűnt a rém.

— Csik-Szeredán, Seps-Szent-Györgyön K.-Vásárhelyen korlátoit napiszolgálatl távirtdai mellék állomások nyitattak meg.

— A helybeli kereskedelmi ifjuság az idén is rendez egy táncvizigalmat, s pedig február 1-én. Bálányál b. Bánffy Albertné ő nagyságát nyerték meg, s nem kételkedünk rajta, hogy e bál is egyike lesz azoknak, melyeket legszebbeknek szoktunk nevezni.

— Albai László kedvenc komikusunk jutalmál esütörtökön, január 14-kén szinre kerül a „Zsidó honvéd”, eredeti énekes szimul 3 felvonásban. Nem kételkedünk, hogy a jutalmazott kiérdemelt pártolásban fog részesülni.

— A mocsai vidéki olvasó-egylet, az alapszabályok értelmében, f. január 31-én d. e. 10 órakor fogja ez évi közgyűlést tartani Mocsón, mire az egylet tagjai ezennel meghívotnak. Mosa S. egyleti jegyző.

— A Jókai-Pulzski-féle párbajt mult számunk távsürgönye hozta. A „Hon” legközelebbi számában olvassuk, hogy Csernátóni, ki e párbajt Pulzski elleni czikkével előidézte volt, megszűnt a „Hon” munkatársa lenni. E lépésének okait kifejtteni adandó alkalommal igéri. Jókai ez elvást ugyanazon lapban fájlalva fogadja.

— A románok közt nemesak Bukarestben, de Mármaros Szigeten is nagy az izgatottság. Végrehát biztosok mentek be a román templomba, kivenni onnan az egyház mint alperes pénzes ládáját. Mint onnan írják, a románok közt erre az a hirt futott szét, hogy templomukat a zsidók számára akarják lefoglálni. Komoly következményekről félnek.

— Az izraelita kongressus legutolsó ülésében napirenden Stern Albert újpesti rabbi indítványa volt, mely szerint a magyar és erdélyországi izraelitákat illetőleg statisztikai kimutatás mielőbb eszközöltessek, mely kimutatás a választási bizottság munkálkodásának alapjául szolgáljon. Ez indítványhoz többen hozzá szólának, végre is nagy többséggel elvetettvén, a helyett azonban azon indítvány lön elfogadva, hogy a kongressusi képviselők szólítsák föl választókerületeikben az egyes községek előjáróit, miszerint küldjenek be mielőbb statisztikai kimutatást, mely kimutatás a választási bizottságnak átadandó.

— A pesti, ugynevezett szabadlevél polgárok gyűléséről következőleg ír a „P. N.”: F. hó 3-án gyűltek össze, hogy a „népkör” t megalakultnak jelentsék ki. A gyűllyel elég szűk volt arra, hogy könnyen benépesedjék. Az ülésben Vidaca

elnökölt. Üdvözölte a szabadlevél polgárokat, kik között, saját kizsolasztott szavaik szerint nagyobb részt olyanok vannak, kik esztendőnkint egyszer olvasnak újságot. Tudatta velük, hogy Kossuthot újév napján a kör nevében táviratilag üdvözölte s kérte a gyűlékezetet, hogy ez „eljárás helyességének bizonyítására nevé háromszor megjeljenze!” Ezután az egetverő szitkozódás és átkozódás vette kezdetét. Szidták a jobboldalt, mely elárulta, boldondá tette a nemzetet, melyet ők képviselnek; gyalázták a felelős kormányt, mint a melyet Bécsből igazgatnak, s mindezt oly válogatott kifejezésekkel, melyekkel oly ember, ki csak csepp igényt tart arra, hogy műveltnék tartsák, soha magát be nem piszkolja. Végül — sajátságos, mulattató intermezzók után — a kör megalakultnak nyilvánított s a nagyságos democrata-elnök úr kegyes volt a polgártársakra egy 12 tagu bizottmányt octroyálni, nem egy democrata méltó zugolódására. E bizottmány ugorkafájára úgy kapott fel egy budai democrata, hogy Eötvös minisztert derekasan szeszidta és Kossuthot „Jézus Krisztus testvérének” nyilvánította.

— Az „Ugh” a következő borzasztó gyilkosságról értesül: „Megyénkben Zavadka helységében, ismét iszonyu áldozatokat tüntet fel a népnevelés hiánya. Bizonyos Zauszin János gazdag telkesgazda s három gyermek atyja, épen karácsony előtti (decz. 24-k) virradóra saját nejét egy szekerczével meggyilkolta. S mi okból? Csupán azért, mivel a régibb idő óta búskomorságban szenved embernek egy paraszt jós (e vidéken „vráza”) a mult évben azt jövendölte Poroskón (szintén unghmegei helység), hogy egy év múlva meg fog halni; tehát intézkedjék előre vagyonáról s gyermekeiről, annál is inkább, mivel neje, mihelyest ő elhal, máshoz menend férjhez s mindenét elpusztítandja. A hiszékeny buta ember, e jósolt után iszonyu fenyegetődzések s verések közt több ízben arra kezdé kegyeszeritenti nejét, hogy ez tenne fogadást, miszerint az ő halála után férjhez menni többé nem fog. A nő ezt megígérte ugyan, s hogy komoly szándéka van fogadalmat tenni, még a papot is elhivatta magához. A pap eljött ugyan, de miután jól evett, ivott s vendégeskedett maga a házaspár is, a fogadalom ünnepegyesítése is elmúlt. De nem mult el a férj agyréme s gyötrődése a fölött, hogy miután ő már nemsokára úgy is elhal, mi lesz az ő tömérdek vagyonával, s vajjon érdeemes-e az ő neje arra, hogy reája hagyományozza mindenét, miután a kívánt örök-özvegységi fogadalmat úgy is vonakodik letenni. Azon örült eltökélésre jött tehát, miszerint nehogy az ő különben sem szeretett s csak reátukmált neje más férfit karjai közt tékozolja el az ő vagyonát, meg fogja gyilkolni, saját házat fölgyújtani s aztán magát is kivégezni. Az első büntényt m. hó 24 ki virradóra — mielőtt nejenek már előre javasolta, hogy rakodnék meg dűsan élelmiszerekkel s pénzzel, s aztán távoznék el a háztól, s mielőtt azt jól el is verte volna — kegyetlenül végre is hajtottá. A nő t. i. nem távoztván a háztól, a bősztült férj ezt előszőr egy szekerczével agyonütötte s aztán megfojtotta, ő maga pedig a gyilkos tettet rokonaival azonnal közölvén s aztán azoktól elbúcsuzván, egy napra elrejtődött, de ismét visszatérvén, önként följelentette magát a hatóságnál.

— Apró hírek. Olyan apró-cseprő lopások a mult héten történtek városunkban; hanem — mint egyik tolvaj mondá a vizsgáló-bíró előtt: — „hogy is ne történnék ekkora városban.” — Köhalomban egy csizmadiaát a szerelmeftetés öngyilkossá tett, épen új év hajnalán akasztotta fel magát. — Ugyanonnan írják, hogy a marhavész szűnni nem akar. — A szokatlanul lágy tél különös természeti jelenségeket állított elő: Igy Aradon kibújt a gyöngyvirág, Somogyban a meggy indult meg, Pesten pedig cserebogarat láttak. — A herceg Eszterházy-család hűsvét táján Budára teszi át lakását. — Pesten a napokban ismét két öngyilkosság történt, fiatal ember volt mind a két szerencsétlen. — Egy finn-magyar-német szótár készült, készíti Budenz. — Páris a narancsevők hazája, karácsonytól új évig, tehát egy hét alatt 30 ezer láda költ el.

Hivatalos értesítések kivonata.

Árverések. Kolozsmegyében N.-Kapuson fekvők febr. 3, márcz. 9. — Tordán fekvő márcz. 6, apr. 6. — Ugyanott ház márcz. 13, apr. 13. — Ktküllőmegyében Borzason fekvők febr. 16, márcz. 16. — Erzsébethvárosban ház febr. 22, márcz. 22.

KÜLFÖLD.

A „Patrie” írja: A conferentia szombaton este ülend egybe előszőr. Ugyanezen lap megczáfolja azon hirt, mintha a franezia kormány a Róma irányában eddig követett politikáját megakarná változtatni.

Az „Étendard” meghazudtolja a Benedetti, Bourré és Talleyrand követeknek mások által helyettesítéséről elterjedt híreket; mint szintén azon közlést is, mintha Olaszországra és Rómára vonatkozólag újabb tárgyalások lennének folyamatban.

Páris, jan. 8. A „Journal Officiel” jelenti, hogy az ország hatalmak elfogadták azon indítványt,

hogy a conferentia jan. 9-én nyitassék meg. A Portának azon kívánsága, hogy a conferentia megnyitása napotassék el, nem teljesített. Az elnapolási kívánatnak nem volt egyéb oka, mint a Fuad basa általi képviselteménye, ki azonban az ebbeli felhívást betegsége miatt kénytelen volt elutasítani. A conferentia holnap, 9-kén d. u. 4 órakor ülend egybe.

A „Patrie” és a „France” megcáfolják azon hírt, mintha Francia- és Angolország abban egyeztek volna meg, hogy Athenét esetleg megszállandják.

A „Turquie” egy ily fölliratu cikkben: „A conferentia összehívása” — így ír: „Oroszország kezdeményezése, a diplomacia belátására hivatkozás iránt, tulzott, de átlátszó szabadelvűségét árcaoz. Oroszország 1856 óta folyvást újra szönyegre hozni igyekezett a keleti

kérdést. Midőn a krétai fölkelés bevégeződését s a porta erélyes magatartását látta, conferentiát indítványozott. — A hatalmatnak lehetetlen ezt viszszautasítani, a nélkül, hogy nagy felelősséget ne vonjanak magukra. Oroszország a görögök kiutasítása iránti rendszabály felfüggesztésének eredményében remél; de a porta nem tűrendi el, hogy jogszerű önvédelmi tényei megvitattassanak. A török meghatalmazott kétségkívül odahagyá az ülést, s a conferentia félbeszakadna; de Oroszország vigyázzon magára, mert jelenleg egy háboru végzeteljesebbé lehetne a krími háborunál.”

A „Times” Napoleon császár újévkor mondott szavaiból azon megnyugtató meggyőződést meríti, hogy a különböző hatalmak képviselőinek lehetséges leend egyetértésre jutniok a vitatkozásnak azon nagyon korlátozott tárgya fölött, melynek a conferentia alapját kell képeznie. A City lap

a mellett azon reményét fejezi ki, hogy mindkét viszálykodó fél minden szűkségtelen megaláztatástól meg fog kiméltetni, s azokat, kik a törököket s görögöket minden körülmények közt saját sorsukra akarának hagyni, ama bajokra figyelmezteti, melyek ezen eljárásmodból eredhetnek.

Konstantinápolyban az ulemák között a kormány ellen intézett összeesküvést fődöztek fel. Az összeesküvés feje egy hitszónok a Bajazid-moszeában. Ezen főnököt több más ulemával együtt befogták. A vizsgálat titokban folytatatik.

Mint a florenzi hivatalos lap 7 ről írja, Cadorna küldetése, s annak Bologna, Reggio s Parma tartományokhoz intézett kiáltványa kedvezőleg fogadtatott 6-án ezen tartományokban semmi jelenléteken zavargás sem fordult elő; azonban ezen tartományok falusi területein, névszerint Pellgrinóban a csendháborítások folyvást tartanak. A királyság többi részeiben nyugalom uralkodik.

A „France”-ban olvassuk: „A „Nord” azt mondja, hogy ama biztos hang, melylyel a francia kormány az ausztriai herceg trónjelöltséget támogatja, semmi kételyt sem enged annak szándékaira nézve, s ebbeli állításában annyira megy, hogy azt is mondja, miként egy miniszteri tanács következtében a madridi francia követnek utasítások is adattak már ez értelemben. A francia kormány magatartása azon naptól fogva, melyen Spanyolországban kitört a forradalom, elegendő bizonyíték arra, hogy reszerül nem kíván Spanyolország belügyeibe avatkozni, s bizony állíthatjuk, hogy nem áll azon szándék, melyet a „Nord” levelezője a francia kormánynak tulajdonítani óhajt.”

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

3 oszt. 13 sz.

Tudósítvány.

A cs. k. birodalmi hadügyminiszterium 1868 december hó 26-án 13 oszt. 5152 sz. a. kelt leirata szerint, a még továbbá az 1869 közigazgatási évből szükségesnek tartott rubázati s fegyverzeti kellékeket is magánipar útján szándékozik ajánlmányi tárgyalás kihirdetése által beszerezni. Ezen kellékbiztosításra nézve általában ugyanazon ajánlmányi feltételek maradnak foganatban, melyek az 1869-iki kész kellékek egy részének nem rég történt beszerzésékor a „Wiener Zeitung” 1868 november hó 1-szén kelt hivatalos lapjában, és Erdélyre nézve a „Hermannstädter Zeitung” ve-reinigt mit dem Siebenbürger Boten” 1868 november hó 11-én, 14-én és 18-án kelt 269., 272 és 275 számú lapjaiban közzétették.

A jelen ajánlmányi tárgyalásra vonatkozó hirdetmény a „Hermannstädter Zeitung v. m. d. S. B.” f. h. 5. S és 11-iki lapjaiban fog közzétetni, s ezen kívül megküldettek a N.-Szebeni, Kolozsvári, Brassói, K.-Fehérvári, Segesvári, Medgyesi, Szászvárosi, Szászsebesi, Besztercei, M.-Vásárhelyi, Szászregeni és Kézdivásárhelyi tanácsoknak, a megyei tisztségeknek Erzsébet városban, N.-Nyedden, Tordán és Dé-ésen, továbbá a Fogarasi és Naszodi vidéki tisztségeknek, Udvarhelyszék tisztségeinek s végre a N.-Disznódi községi hatóságnak, hol azok megtekinthetők.

A szállítandó kellékek következő csoportozatokból állanak:
I. Csoportozat: posztó nadrágok, gyapju kelmék, kész posztónemek és pokróczok.

II. Csoportozat: gyoles és sávoly kelmék, gyoles és sávoly készítmények.

III. Csoportozat: többféle készített bőrök és fegyverzeti készületek.

IV. Csoportozat: lábbelik.

V. Csoportozat: főrevalók.

VI. Csoportozat: löszerszámak.

VII. Csoportozat: eselleges kellékek.

N.-Szeben, 1869 január hó 2-án.

Sz. 4423. 1868.

Hirdetmény.

A borév-alsó járai utvonalon 198 és fél köböl készítlának ellötetése, és az ezzel együtt járó utkészsének árcsökentés újani kiadása folyó évi január 20-dik napján délelött 10 órakor Borév községen alispán Miksa Elek emléke és Dávid András tollvitele mellett meg fog tartatni.

Egy köböl szikla lötetés és az a mellett szükséges utnak 4 öl szélességbeni kirakása és védfallal megerősítésének felkiáltási ára 4 frt 90 kban állítatott meg, a szükséges bánatpénz 50 frt, melyet a vállalkozó 7 percent biztosítékra kiegészíteni köteles.

Vállalkozni akarók felhivatnak a bánatpénzzel és szükséges bélyegilletkekkel ellátva a fenn kitzított helyen és időben megjelenni.

Az árverési részletesebb feltételek a megyei tisztségi irodában addig is meg szemléltethetők.

Tordamegye Tisztsége, 1869 január 2 kán.

Sz. 5192. — 1868.

Pályázat.

A Kolozsvár városi erdősi állomás, melyhez jelenleg 625 ft. fizetés és 150 ft. lötartási átalány van kötve, a folyó évi január hó végén, a városi képviselő közönség által választás útján fogván betöltetni; felhivatnak az ezen állomást elnyerni ohajtó szakképzett egyének, hogy kellő okmányaikat, január 25-ig, a városi tanácshoz adják be.

Sz. kir. Kolozsvár város közig. tanácsától, január 5-én 1869.

Sz. 5193. — 1868.

Pályázat.

A Kolozsvár városi mérnöki állomás, melyhez jelenleg 800 fnyi évi fizetés van kötve, f. évi január végén a városi képviselő közönség által választás útján fogván betöltetni; felhivatnak az ezen állomást elnyerni ohajtó, az építészeti szakban is kellő képzettséggel bíró egyének, hogy okmányaikat f. évi január 30-ig a városi tanácshoz adják be; a mérnöki oklevél mellett megkivántatik a magyar és német nyelv tudása.

Sz. kir. Kolozsvár város közigazg. tanácsa 1869 január 5-én tartott üléséből.

Valódi egri-piros és aszszu-bor.

A lölírtnál kapható a legkitünőbb minőségű valódi egripiros- és aszszubor hordó- és üvegszámra, (az üvegek egy kupások.) Értekezhetni iránta Könyv Rudolfnál belszen-utczában.

(1) 2-3

Legnevezetesebb francia találmány!

Eau d'Aspasie.

Legújabb bőrszépítő-szer, minden ártalmas alkatrész nélkül, tiszta növény-anyagból készítve.

Végre sikerült a fáradhatatlan tudománynak egy szert találni fel, a mely minden hátrány nélkül az egészségre nézve, minden eddig feltalált szépítő vizet, meglepő gyors eredményei által, felülmúl. Csak egyszeri használat után is a bőr, akár a kór, akár más befolyás következtében, lett légyen fakósárga és hervadt, fehér és hajlékony lesz, lehellestszertü rózsaszín frisseséget ölt, s hatását még nagyobb szobai hőségben sem veszti legkevésbé is el.

Egy eredeti üveg ára, magyar és francia utasítással 1 frt 50 kr.

Központi raktár a magyar korona országaira nézve Heymann Zsigmond-nál Kolozsvártt.

Részleteladás Kolozsvárra nézve: Binds C. H. ur gyógyszerárban. (16) 1=*

Raktárak minden városban alakittatnak. Átvevők sziveskedjenek levélben a központi raktárhoz fordulni.

(14) (1-3)

A Nagyvárad kolozsvári vasut tulajdonossai jó bizonyítványokkal ellátott s nyelvmerettel bíró egyéneket kíván alkalmazásba fölvenni, különös előnyvel lévén azok iránt, a kik ezelött vasuti alkalmazásban voltak. Kérelmezők folyamodványaikat a Nagyvárad kolozsvári vasut irodába kül-magyarutca Radák háznál kéretnek beadni.

WARING, BROTHERS és ECKERSLEY.

(8) (3-3)

Elelmezési haszonbérlet. Bánfy-Hunyadtól egy fél óra távolságban a nagyvárad-kolozsvári vasut X-ik szakasz építészeti vállalkozó részéről a munkások elelmezése bizonyos százalék fizetés mellett haszonbérbe adandó. A vállalkozni szándékozők közelebbi értekezlet végett legtovább Január 15-ig 1869 alólírtnál jelentsék magukat.

Tichy Viktor, X-ik szakasz építészeti vállalkozó Bánfy-Hunyadon.

(465) (3-5)

Nemes Dobokamegyében Bádok helységében 105 hold 748 □-öl szántó, kaszáló és erdőből álló birtok 2 belső telekkel és ehez tartozó korcosma joggal, szabad kézből örök áron eladó. Értekezhetni személyesen vagy bérmentes levéllel Magyar-Ujfaluban Boér Bálinttal, utó posta. Pánczélesek.

(13) (2-3)

Nagy Iklódon, Kolozsvártól 4 órai, Szamosujvártól 1 órai távolságra, egy tagosítás alatti birtok, mely áll: 38 hold szántóföldből, 29 hold kaszálóból, 16 hold rétből és, 6 hold belsőbből

az 1869-ik év Szent György napjától kezdve több évekre haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet iránta kir. főmérnök Székely Jánosnál Kolozsvártt hidutezában, a 305-ik szám alatt.

(302) (7-*)

Tanács és segély azok számára, a kik látgyöngeségben szenvednek, s jelesen a kik erőltetett tanulás és kimerítő munka al l szemöknek ártottak.

Fiatalkorom óta megvolt nekem is azon rossz szokásom, hogy az éj csendét szenteltem tudományos munkára. Ez s más kimerítő optikai és finom munkák kivitele következtében látérom annyira meggyengült, hogy tökéletes elvesztésétől annál inkább félhettem, mivel folytonos gyuladással dispositio állt be, mely a leghíresebb orvosok több évi rendeleteivel is dacolt. E szomorító körülmény közt sikerült egy szert találnom, melyet már 40 év óta a legkitünőbb sikerrel használok. E szer nem csak egészen megszüntette a tartós gyuladást, hanem szememnek is visszaadá egész élességét és erejét, úgy hogy most 75 éves koromban szemüveg nélkül olvasom a legapróbb írást, s mint ifju koromban tökéletes látéromnak érvendek. Ezen jótékony hatást másoknál is tapasztaltam, kik közül sokan még a legedesebb szemüveg használata mellett sem voltak képesek üzletüket vezetni. Ezen szer kitartó használása után eldobták a szemüveget, s régi természetes látéremjüket visszanyerték. Ezen mosdó-szer egy illatos lél, melynek alkatrészei az Anizs-növény. Nem tartalmaz sem draszticumokat sem narcoticumokat vagy fém és más ártal as részeket s Erdélyben valódi állapotban szereshető Teutsch J. B. ur által Segesvártt. Ö egy nagy üveget 2 fr. egy kicsit 1 fr 60 krtól o. é szállít használati utasítással együtt. Tanácsom tehát a szenvedőknek, hogy ezen lél tölve vegyék, mert egy ily üveg hosszú időre elég, mivel csak keveset kell abból csekély folyamvisszel vegytetni, hogy tejrforma folyadék képződjék, melylyel reggel és este, vagy erőltetett munka után kell a szem körüli tájékokat megmosztatni, a hatás igen jótékony és üdítő s egyszerű-mind a bőr frissességét föntartja és eszközi.

Örvendeni fogok, ha ezáltal nevezetesen azokon lesz segítve, a kik az igazság világa utáni ernaedetlen törekvés által gyakran saját szemük világát kockáztatják s elvesztik. Ezáltal még tán a fiatalágnál fájdalom annyira divatba jött elferdítő szemüveg-hordás is megszüntethető, mert e szokás inkább rontja mint javítja a szemet. Szemüvegek csak is a szem valamely hibás szerve esetében használhatnak, de egészséges vagy gyengült szemet sohasem erősíthetnek vagy javíthatnak m-g.

Dr. Romershausen. A dr. Romershausen-féle jeles szemlél mindig kapható, mégpedig a kis üveg 1 frt 60 kr. a nagy 2 frtjával, a raktárban Teutsch J. B.-nél Segesvártt. Viszont-eladók, nagyobb mennyiség vételénél aránylagos engedéket nyerne

(3) (4-4)

Az idei farsangi idényre emgérkeztek

Czetz János és Társa

divat raktárába Kolozsvártt rendkívüli szép és izletes dús választékban

báli köntösök

minden színű briliánt, arany, ezüst és bronz nyomatu tartatának. Szines selyem köntösök, atlaszok, női atlasz és czeig topánok, kesztyük, legyezök, párizsi virágok. Kreditor és nehéz atlasz szalagok, tartatán rüs-ékitök, szines rojtok kitünő olcsó árak mellett folytonosan kaphatók.

Vidéki megrendeléseket különös figyelemmel igazítunk.

(334) (11-12)

Selyem- és divatárú raktár

OSZTRÁK KORONAHERCEGHEZ

Bécs a Bognergasse szegletén Bécs.

Következő cikkek tetemesen leszállított árban árultatnak.

SELYEM-KELMEKÉBEN:

Szines tafota, egészen tiszta selyem, legújabb mustrák szerint, róf száma 1 frt 40 krtól 2 frtig.

Ruha-, atlasz-, egész selyem, minden színben,

röfe 2 frt 10 kr.

Szines faille 2 frt 50 krtól kezdve.

„ grosgrains, róf száma 2 frt 75 kr.

Egy tökéletes fekete selyem ruha,

kezesség mellett 18 frt — kr.

Egy lyoni foulard-ruha, legjobb

minőségű (10 róf, 1/2 széles) 12 frt — kr.

Legújabb gyapju-szövetek nagyszerű raktára. Különösen

figyelemre méltó:

Egy nagy mennyiségű demi Luster, 1/4 széles, röfe 25 kr.

Mustrák kívánatra ingyen és bérmentesen küldetnek.

DIAMANT és MÜLLER.

(387) (15-*)

Csak czélszerűleg választott, hibátlan szemüvegek kíméllik és tartják meg a látérot.

Ily szemüvegeket és orrcsüptöket, valamint jeles színházi látésoket, melyek a szemet nem fárasztják, készít és árul

BOSCOVITZ A.

opticus és erőművész.

Kolozsvártt, főter, dr. Szabó-féle ház.

(364) (11-12)

CSAK JÓ SÖR VALÓDI ÉLET-ITAL!!!

a szárazföld legjelesebb és legmegpróbáltabb sörei.

!!! Palaczk-sör!!!

ajánlja

SPRINGER M. bécsi

központi fő-sör-raktára,

Leopoldstad, Praterstrasse 42 sz. a u. m.

Kleinschwechati kiviteli ászok-sör palaczk száma 15 kr.

„ márcziusi-sör „ 17 „

St. Marj extra márcziusi-sör „ 15 „

Pilseni salon-bak-sör „ 20 „

Liesingi sziklapincei kettős ászok-sör „ 15 „

Jeles dajka-sör „ 15 „

és angol porter-sör „ 1 ft. —

s bátorodik fennebbi központi raktár még azon biztosítást is hozzátenni, hogy említett sörmek mint a legtáplálabbak, legjobb iztiek s az egészségre legjótékonyabban hatók ismeretesek az egész Continensen, s ezért mindenkinek jogosan ajánlhatók.

A pénz bektildése, vagy utánvét mellett 24-48 palaczkos ládák minden-hová leggyorsabban szétküldetnek.

Minden palaczkért 10 kr. betétel, a mely az tres palaczkok bektildésekor azonnal visszaadatik, vagy a megrendelés megújításakor leszámittatik.